

Puskás Híradó

a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület kiadványa

1. évfolyam 2. szám

megjelenik félévenként

2003. november

Deák Ferenc és a honvédelem ügye

Ebben az évben ünnepeljük **Deák Ferenc** születésének 200. évfordulóját.

Deák Ferencet úgy ismeri a közvélemény, hogy ügyvédként és képviselőként sokat tett a magyar nemzet érdekében. Józan politikai magatartásával és megfontolt jogi gondolkodásával, jelentősen hozzájárult az 1867-es kiegyezéshez, melynek eredményeképp létrejött az Osztrák-Magyar Monarchia. Ez a Deák által kidolgozott jogi rend - melynek alapja a Pragmatica Sanctió és az 1848-as áprilisi törvények - állt fenn 1918-ig. Deák Ferenc 1833-tól haláláig tagja volt a magyar országgyűlésnek. Ez alatt az idő alatt két jelentős honvédelemmel kapcsolatos kérdésben foglalt állást, és mondta el beszédét.

A véderőről szóló törvényjavaslat tárgyában 1868. augusztusában, a különálló magyar hadsereg kérdéséről 1871. januárjában.

Deák Ferenc maga nem volt katona, de családjának valamilyen formában mindig kapcsolata volt a katonasággal. Ősei között jelentős tiszteket találunk.

Leghíresebb **Deák Pál** császári ezredes, akit 1627-ben a Tokaji Felkelés leverésére küldött a császár. A harcban megsebesült, ami után kitüntetését kapott. 1706-ban Itáliában harcolt Ausztria színeiben, majd átszökött a franciákhoz. Itt a magyar huszárok ezredese lett. **Deák Mihály**, akit a családi címerben buzogányt kinyújtó kar ábrázol, szintén teljesített katonai szolgálatot a bécsi 11. huszárezredben, melynek egyik alapító tagja volt. Ezt a szolgálatot vette figyelembe I. Lipót császár, amikor nemességet adományozott a testvérpárnak. **Deák Péter** fia - aki II. Péter nevet kapta - 1725-ben Kerületi Hadbiztosként látott el katonai feladatokat. Deák apjának testvére, **Deák József** 1782-ben hadapród Ferdinánd főherceg 2. gyalog ezredében. 1784-ben felveszik a bécsi királyi testőrségbe. 1787-ben átkerül az 52. Károlyi gyalogezredbe, 1788-ban főhadnagy, részt vesz a török háborúban. 1894-ben leszerel. A polgári életben, Zala megyében lesz táblabíró.

Deák Ferenc testvérbátyja, **Deák Antal** 1809-ben részt vett hadnagyként a győri csatában Napóleon ellen. Először főhadnagy, majd az utóvédharcok során megsebesült. Felépülése után kapitánynak léptették elő. 1831-ben - már alispánsága idején - így nyilatkozott a nemesi felkelésről:

„A győri csatára vitt fölkeltek egyáltalában erőteljes, bátor fiúk voltak, tüzes, jó paripákon; állásuk s kihívó tekintetükről ítélve, fél világ legyőzését hiszed vala. Saját érdekükbe, ügyes nemzeti vezérek alatt valószínűleg

kitüntetésre is leténd számítani. De idegen hadvezérek s a francia háború legkisebb érdeklődéssel sem bírt előttük. Úgy nézték ők azt, mint AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRNAK Napoleonnal magánügy feletti csatározását, s azért minden lelkesedés nélkül közönyös szemlélői valának a győri harctérnek.”

Akik a győri csatában részt vettek, a vereségtől függetlenül a polgári életben jelentős szerephez és elismeréshez jutottak. **Nedeczky István**, Deák unokaöccse 1848-49-ben honvéd huszárszázadosként harcolt. Várfogsága után 1861-től országgyűlési képviselő, és a megalakult Honvéd Egylet elnöke lett. **Deák Ferenc**ről fennmaradt egy jelentkezési lap, melyben, 1781-ben kérte felvételét a bécsi nemesi testőrségbe. Tehát foglalkozott a katonai pálya lehetőségével is.

Deák Ferenc (1940-es évek)

1848. év végén Deák Ferenc tagja volt annak a küldöttségnek, amely Windischgratz herceg, osztrák hadvezér főhadiszállására ment, hogy a kiegyezésről tárgyaljon. Miután hazamentek, gróf Batthyány Lajos miniszterelnököt elfogják. Deák megmenekül, szállására, az István főherceg szállodába megy Budára. Többször kísérletet tesz, hogy a kormány után menjen Debrecenbe, sikertelenül. Jelentését a találkozóról írásban teszi meg.

Deák, bár a forradalom és szabadságharc után bujkált, de a császári katonai bíróság felmentette, mert nem ment a kormány után Debrecenbe és nem vett részt annak munkájában. Kehidai birtokán várt, itt érte a hír a világsi fegyverletételről.

Az 1861-ben összeült országgyűléstől vállalt ismét politikai szerepet.

A képviselőház **1868. július 30-án** kezdte tárgyalni a *véderőről, a honvédségről, a népfölkelésről,* és az általános védkötelezettség alapján az 1868. évi *újoncozásról* szóló törvényjavaslatot. Deák hozzászólásában kifejtette, hogy az állam első és legfontosabb feladata, megvédeni az országot a külső és belső ellenség ellen. A védelmi kötelezettség súlyos terhekkel jár, és áldozatokat követel a honpolgároktól. A védelem elmulasztásáért, történelmünk legszomorúbb napjai emlékeztetnek.

„Boldog azon ország, melynek teljes neutralitását Európa garantírozta, mint Helvetiáét, boldog az, melyet mások védenek meg, boldog az, mely geographiai helyzete miatt a megtámadások veszélyének kevésbé van kitéve. De a mi helyzetünk az európai nagyhatalmasságok közepette - útjában úgyszólván a harcznak - több veszéllyel jár.”

A kormány nem akar háborút, de a védelemről nem feledkezhet meg soha.

A haderő szervezésekor nem hagyhatja figyelmen kívül a hadtudományt, más nemzetek haderejét. Ezért állandó hadsereget kell felállítani. Ezt már 1715-ben belátták. Deák ezután elemzi a hadművészet és a hadseregek fejlődését. Az általános hadkötelezettséget igazságosnak tartja. Végül pártja nevében a törvényjavaslatot elfogadja.

1871. januári országgyűlés napirendjén a „magyar sorhadi csapatokhoz és a haditengerészethez kiállítandó újoncz” és póttartaléki jutalékokról szóló törvényt tárgyalták. **Györffy Gyula** a központi bizottság előadója azt javasolta, hogy a „magyar hadsereg” kifejezést használják a magyar sorhadi csapatok helyett, az újoncok kivetéséről szóló törvényben. **Tisza Kálmán** vitatta ezt, mert az 1867. XII. törvénycikk „egész” hadseregről beszél, ennek csak része a magyar hadsereg.

Deák Ferenc beszédében kiemelte:

A magyar hadsereg kifejezés nem először kerül az országgyűlés elé. 1867-ben amikor a „kiegyenlítést”

tárgyaltuk, voltak akik külön hadsereget akartak, voltak akik nem. Utóbbiak attól féltek, hogy ez sokba fog kerülni a nemzetnek.

Deák nem javasolja a törvény címének a „magyar hadsereg” kifejezést. Azt kérdezi, hogy a cím megváltoztatása emelné-e a katonák vitézségét, fokozná-e a lelkesedést? Arra is gondol, hogy Magyarországon többféle nemzet van jelen, a hadsereg nem csupán magyar ajkú. A régebbi törvények is „magyar ezredeket” említenek és nem magyar hadsereget.

Deák abban azonban igazat ad az előadónak, hogy eljön majd az idő, amikor lesz különálló magyar hadsereg, akkor ismét elővehetik a kérdést. Deák idéz:

„Martinuzzi is megmondta: Mindig jobban esik önállóan intézkedni, de sokszor ez lehetetlen, és ha az ember nem elég erős egymagában arra, hogy minden bajnak, veszélynek ellenálljon és érdekeit előmozdítsa, egyezkedés és ennek folytán a szövetséghez folyamodik, mely esetben egyik fél sem határtalan ura többé a maga akaratának, hanem közösen együtt viszik ki azt, amit az egészre célszerűnek találnak.”

Deák, attól tartva, hogy az eredeti kiegyezési szerződés megszegése kivívja az uralkodó Ferenc József haragját, ezen ülésen nem fogadta el az önálló magyar hadsereg kifejezést címnek.

Érdekességként említem meg, hogy Deák Ferenc szülőháza régebben laktanyának épült. Deák élete végén a Kecskeméti utcában lakott, az úgynevezett „Hadikházban”. Hadik András gróf, tábornagy, a császári hadseregben legmagasabb beosztást elnyert magyar katonatiszt, hadsereg főparancsnok, az Udvari Haditanács tagja.

Deák ilyenformán, születésében, és halálában is összekapcsolódott a magyar honvédelemmel.

*Vörös Béla
nyá. mk. ezds.*

IDŐS HÍRADÓK DALA!

(Köszöntő az idők világnapja alkalmából, 2003)

*Megértük a sok-sok évet,
Ez csupa nagybetűvel - AZ ÉLET.*

*Sokat láttunk, tettünk, míg eljutottunk ide,
Mi rossz volt most feledjük - az ördög vigye!*

*Emlékezzünk arra, hogy gyerekek is voltunk,
Szerettek bennünket, pedig csak játszottunk.
Fiatalok lettünk tanultunk, neveltünk,
Csodálatos volt, mert békében élhettünk.*

*Beborult az ég és az egész világ ég,
Mi lesz országunkból - valami marad még?
Nem sok maradt, de építettük újra,
Szívünk, lelkünk az élet akarta.*

*Újra nevelhetjük, szabadon boldogan,
Persze egy-két év már újra oda van.*

*Telik az idő, felnőttek lettünk,
Hazánkat szolgálni, erre esküt tettünk.
Esküt tettünk, mit ma is megtartunk,
Hivatásunk lett s szolgálni akartunk.*

*Tanítva tanultunk, neveltünk, ha kellett.
Az idő gyorsan, tartalmasan tellett.
Tartalmasan az idő csak azoknak telik,
Akik mit csinálnak értik és szeretik.*

*Értjük és szeretjük a híradó szakmát,
Ez adta és adja életünk tartalmát.
Második helyen... mert első a család,
Mi adja új nemzedéknek apraját és nagyját.*

*Nem figyeltünk oda és újra pár év eltelt,
Tudással, tapasztalattal tarsolyunk már megtelt.
Sok minden történt velünk és általunk,
De legfontosabb az, hogy bajtársak maradunk.*

*Lehetett a sors kegyes vagy kegyetlen,
Aki már 75 az bizony veretlen.
Nem csak a géneken múlt, hogy most itt vagyunk,
Azért van ez így mert élni akarunk.*

*Remélem érzi minden jelenlévő,
Ez kell, hogy legyen az igazi KÖSZÖNTŐ!*

*B. Nagy Péter
nyá. mk. alez.*

A Rákóczi szabadságharc 300. évfordulója (2. folytatás)

Az 1704-1707-es évek főbb eseményei:

1704. január: Rákóczi kiáltványt intéz a keresztény világ népeihez a szabadságharc támogatására. A szabadságharc csapatai sorra aratják győzelmüket. A császáriak feladják Tokaj várát. Károlyi Sándor a Csallóközben átkel a Dunán és megkezdí Dunántúli hadjáratát. Miskolcon megszervezik a felszabadított országrészek gazdasági életének rendjét. Előkészítik a rézpénz kibocsátását. Létrehozzák az államszervezet legfelsőbb vezetését, az Udvari Tanácsot. Egymás után kerülnek a kuruc csapatok kezére Kővár, Trencsén, Munkács, Ungvár várai, de a kuruc-székely csapat Segesvár mellett (Holdvilági csatában) vereséget szenved.

A tavaszi-nyári hadműveletekben Bercsényi Miklós Szomolányinál, Károlyi Sándor Szentgotthárdnál győz a császári csapatok felett.

1704. július 08-án a gyulafehérvári országgyűlés II. Rákóczi Ferencet Erdély fejedelmévé választja. A nyári hónapok folyamán beindítják a bácskai hadjáratot, és a kurucok Feketevíznél legyőzik a szerb határőröket. Elfoglalják Szeged városát. Nyitra várát is feladják a császáriak.

1704. augusztus 28-án Gyöngyösön fegyverszüneti tárgyalások kezdődnek Rákóczi és I. Lipót biztosai között és Rákóczi **szeptember 02-án aláírja az október 31-ig (2 hónapra) szóló fegyverszüneti egyezményt.**

Az ősz folyamán Montecuccoli császári ezredes feladja Kassát. Bottyán János elfoglalja Érsekújvárt. Rákóczi elfoglalja Eperjes városát, de december 26-án csatát veszít Nagyszombatnál.

1705. január-február hónapjaiban a császáriak feladják Szatmár és Eger várát. Károlyi és Bottyán együttes támadása Csallóköz, Pozsony és Esztergom térségében.

1705. május 01-én Rákóczi a kuruc hadsereg fegyelmének megszilárdítása érdekében kiadja a **Hadi Regulát**. Megjelenik az első latin nyelvű magyarországi hírlap, a **Mercurius Hungaricus**. A nyár folyamán egész Erdély (Szeben, Fogaras, Brassó kivételével) Rákóczi kezére kerül

1705. szeptember 12-én Rákóczi Szécsényben megnyitja az országgyűlést, amelyet eredetileg Rákosra tervezett. A szécsényi országgyűlésen szövetkezett rendek II. Rákóczi Ferencet vezérlő fejedelemmé, Bercsényi Miklóst a fejedelem mellé rendelt szenátus elnökévé és a hadak főgenerálisává (a fejedelem helyettesévé) választják.

1705. október 02-án Rákóczi megerősíti a szécsényi országgyűlés törvényeit.

1705. október 27-én megkezdődnek a béketárgyalások I. József (az elhunyt I. Lipót) császár és Rákóczi megbízottai között. Bottyán János november elején megkezdí dunántúli hadjáratát és elfoglalja a Dunántúl nagy részét. A kuruc csapatok azonban vereséget szenvednek az erdélyi Zsibónál.

1706 februárjában a Szenátus Rákóczi elnökletével Miskolcon ülésezik. Felállítják a fejedelmi kancelláriát, -elnöke Szennyey István - melynek feladata az 1704-ben létrehozott új államszervezet központi testületének - az Udvari Tanácsnak -, valamint az 1705 januárjában megalakított Gazdasági Tanács tevékenységének irányítása.

A szenátus döntött a királlyal kezdett béketárgyalások folytatásáról és 2 millió forint értékű rézpénz kibocsátásáról.

1706 nyarán Bottyán János és Eszterházy Antal tábornokok csapatai elfoglalják a farkasi és a soproni sáncokat. **1706. november** első napjaiban a Vas megyei Egervár-Györvári csatában győzelmet aratnak a császári csapatok felett. Az 1706. május 19-25. között Érsekújvárott Rákóczi elnöksége alatt ülést tartott a Szenátus. Összeállította a bécsi udvarral kötendő béke feltételeit, többek között az erdélyi fejedelemség elismerése; az Aranybulla ellenállási záradékának visszaállítása; az alkotmányos sérelmek orvoslása; a három bevett vallás szabadságának biztosítása.

1707 januárjában a Túróc megyei nemesség fellázad Rákóczi ellen. 1707. február 10-én Pekry Lőrinc tábornok és Esze Tamás ezeres kapitány csapatai Székelykocsárdnál megverik a császári csapatokat.

1707. április 5-21. között Marosvásárhelyen tartott erdélyi országgyűlés kimondja Erdély elszakadását a Habsburg háztól és uralkodójának II. Rákóczi Ferenc fejedelmet tekintí. Törvénybe iktatja Magyarország és Erdély konföderációját. Beiktatja Erdély fejedelmi székébe Rákóczit.

1707. április 23-án Rákóczi Kolozsvárott megalapítja a Nemes Ifjak Társaságát, mely tisztképző iskolaként működött.

1707 májusában megtartották Ónodon az országgyűlést. Ezen a Túróc megyét képviselők közül 1 főt fölkoncolnak, 1 főt megsebesítenek. Rákóczi megerősíti a főbb törvényeket: a Habsburg házat megfosztják a magyar tróntól, megerősítik az erdélyi fejedelemség rendjeivel kötött szövetséget, 2 millió Ft adót vet ki, amelyből a nemesség is részt vállal, a rézpénz értékét 60%-al leszállítja, törvényerőre emeli a hadi törvényeket, „törvénytévő táblát” szervez. Az országgyűlés Rákóczi javaslatára Bercsényi Miklós főgenerálist fejedelmi helytartóvá nevezi ki.

1707. június 16-án Rákóczi az Ónodról keltezett kiáltványában tudatja Európa népeivel, hogy a Habsburg házat a konföderáció detronizálta.

1707 szeptemberében folytatódnak a tárgyalások II. Rákóczi Ferenc és I. (Nagy) Péter cár biztosai között Varsóban. Rákóczi - ha a lengyelek szabad választással királyukká teszik - elfogadja a lengyel trónt a cár támogatásával.

*Horinka Ferenc
nyá. ezds.*

43. Híradó Baráti Kör

A Híradóezred története

Megalakulása

Az 1949 tavaszi átszervezéskor Pécs Helyőrségben az 1. Honvéd híradó zászlóalj a 101. Honvéd gépkocsizó híradó ezredé szerveződött. Új állomáshelye, Budapest, Petőfi Híradó Laktanya lett. Hadrendileg a honvédelmi minisztérium közvetlen csapata. Az ezred szervezésében részt vett többek között dr. Gurzói Emil alezredes, Szepezdi Dezső százados.

Az alakulat tehát az 1949-es tavaszi átszervezés alkalmával, 1949 március 15-én alakult meg.

Az alakulat hadrendi megnevezése: 43. Önálló Híradóezred.

Csapatzászló

Alakulatunk még, mint 101-es Honvéd Gépkocsizó Híradóezred az első csapatzászlóját 1949. áprilisában kapta a pécsi Zsolnai Gyár dolgozótól. A Csapatzászlót 1950-ben a Hadtörténeti Múzeumba szállították. Az ezred másodízben 1950. április 10-én a GAMMA Művektől kapott csapatzászlót. A jelenlegi, azaz a harmadik csapatzászlót 1991-ben vette át az alakulat a Honvédelmi Minisztertől.

„Esküszöm, hogy hazánkért és népünkért minden belső és külső ellenség ellen, bárki legyen is az, mindenkor, mindenütt és minden alkalommal, ha kell életem és vérem feláldozásával is férfiasan harcolok. Csapatainkat, zászlóinkat, lövegeinket és egyéb harci eszközeinket el nem hagyom és az ellenséggel soha a legkisebb egyetértésbe nem bocsátkozom...”

Diszlokálás

1956. december hónapban a Híradóezred a honvédelmi miniszter parancsára Budapest helyőrségből Vác Helyőrségbe diszlokált, az új helyőrségbe való elvonulást december 20-án kezdte meg.

Az egység 1962. augusztusában diszlokált Székesfehérvárra. 1963. tavaszától az iszkaszentgyörgyi táborban folytatatta kiképzési tevékenységét, majd ez év október végén Székesfehérváron a Nagysándor József laktanyába települt.

A helyőrség lakosságának elismerését az alakulat 1963 tavaszán vívta ki azzal, hogy a várost veszélyeztető árvíz és belvíz idején az ezredtől kirendelt alegységek az árvízvédelmi és mentési munkálatokban példásan helytálltak. Az alegységek a kórház pszichiátriai osztályának betegeit menekítették biztonságos helyre és a kórház ellátásához kb. 10 napon keresztül biztosították az áramellátást, ivóvíz, élelmiszer és egyéb létfontosságú anyagok szállítását. Az alegység vezetője Pákozdi Imre őrnagy.

43. Híradó Baráti Kör

A 43. Híradó Baráti Kör Balatonfüreden 1996. szeptember 21-én megalakult. Elfogadtuk, és az alapító oklevélben rögzítettük:

- A baráti kör célja: a katonabarátság ápolása és a híradó hagyományok őrzése.
- Tagja lehet:
  - aki a 43. Híradóezrednél szolgált, vállalja a kitűzött célt és öregbíti a híradók jó hírét;
  - aki részt vesz a találkozóinkon és egyéb rendezvényeinken (évfordulók, megemlékezések);
  - új tag két alapító tag ajánlásával lehet.

- Vezetőség:

Fővédnök: *Farkas György ezds.* (mindenkori Hír. Csf.)

Elnökök: *Kalicz Tibor ezds.* (mindenkori Hír.EPK)

Markó József ezds. (mindenkori Fő Hír. Közp. PK.)

Szervező titkár: *Jobbágy Antal nyá. ezds.*

Vezetőségi tag: *Szepezdi Dezső nyá. ezds.*

Pákozdi Imre nyá. ezds.

Bánáti Rudolf nyá. ezds.

A tagság elfogadta a kétévenkénti találkozásokat:

1996. Balatonfüred csapatpihenő.

1998. Budapest Főhírközpont szervezésében.

2000. Székesfehérvár 43. Híradóezred szervezésében.

Közbeeső egyéb rendezvényeket (pl. 50 éves a hír. ezr.) külön szervezünk.

A tagdíj összegét évi 200.-Ft-ban határoztuk meg. (levelezés, jelvény)

**Nagysándor József emlékhely
(székesfehérvári híradó laktanya)**

Baráti Kör tagjaiból elhunytak:

*Béres Ferenc nyá. alez.
Kelenhegyi Emil nyá. dd. tbk.
Monszport János nyá. alez.
Forró Lajos nyá. ezds.
Gondi Miklós nyá. alez.
Horváth Ferenc zls.
Jakab Rafael nyá. ezds.
Nagy Imre nyá. alez.
Priol Zoltán nyá. vörgy.
Ferenc János nyá. szds.
Lotz István nyá. ezds.*

2003. évi találkozó, vezetőségválasztás

A 43. Híradó Baráti Kör Székesfehérváron 2003. május 10-én megtartotta baráti találkozóját - és vezetőség választó gyűlését - melyről az alábbiakban tájékoztatunk.

E Baráti találkozón 52 fő vett részt. A baráti kör tagjait köszöntötte Dr. Lindner Miklós nyá. vörgy., majd a honvédségről a híradók jelenéről és jövőjéről tartott tájékoztatót Halmai Ottó dd. tbk., Pálmai Dénes ezds. és Révész Gyula mk. alez. az alakulat parancsnoka.

Halmai Ottó híradó dd. tbk. hozzászólása

Kalicz Tibor nyá. ezds. elnök beszámolt az elmúlt évek munkájáról, a találkozásokról, majd az új vezetőség megválasztására került sor.

Fővédnök: Halmai Ottó dd. tbk.

Elnök: Révész Gyula mk. alez.

Titkár: Jobbágy Antal nyá. ezds.

Tagok: Pákozdi Imre nyá. ezds.

Kertész Zoltán nyá. alez.

Koltai István nyá. ezds.

Burkus Pál alez.

Mohacsek Károly mk. örgy.

Tiszteletbeli elnök: Kalicz Tibor nyá. ezds.

Örökös tagok: Dr. Lindner Miklós nyá. vörgy.

Szepezdi Dezső nyá. ezds.

Pákozdi Imre nyá. ezds.

A Baráti Kör elnöksége 15 új tagot (13 hivatásos 2 nyugállományú) vett fel és határozott a tagdíj új összegéről, mely 2004-től 500 Ft/év lesz.

A megemlékezés koszorúját helyeztük el a névadó, **Nagysándor József** szobránál, majd az emlékszoba megtekintésére került sor. Közös ebéddel, baráti beszélgetéssel a múlt emlékeinek felidézésével fejeződött be e jó hangulatú találkozó.

**Nagysándor József szobrának
megkoszorúzása**

Legközelebbi találkozó 2004. év őszére lett tervezve.

Kertész Zoltán

Jubileumi Diplomaátvétel

A ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kara Távközlési és Telematikai Tanszék bensőséges ünnepség helyszíne volt. A Zalka Máté Híradó Tiszti Iskolán 1953-ban avatott híradó tisztek avatásuk 50-ik évfordulóján, jubileumi ünnepség keretében 42-en vehették át aranydiplomájukat. Az ünnepségen Dr. Prof. Berek Lajos ezredes úr a ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar Főigazgatója meleg elismerő szavakkal adta át a diplomákat. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével Halmai Ottó dd. tbk úr a

ézés volt látniuk azokat a híradó eszközöket, melyekkel közel 40 éves pályafutásuk alatt különböző beosztásokban biztosították az akkori Néphadsereg különböző vezetési szinteken a híradást. Különös élményt nyújtott számukra a tablókon, tárlókon felismerni magukat, társaikat, gyakorlatokon, sport és egyéb kulturális eseményeken.

A díszebéd pohárköszöntőjében a Főigazgató a jubileumukat ünneplő bajtársak katonai pályájuk

50 ÉVE AVATTAK BENNÜNKET A ZALKA MÁTÉ HÍRADÓ TISZTI ISKOLÁN 1953-2003

HM VK Híradó- és Informatikai Csoportfőnöke, Dr. Lindner Miklós nyá. vörgy. a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület Elnöke, volt Híradó Főnök, Koltai István nyá. ezds. a Budapesti Nyugállományúak Klubja Híradó Tagozatának elnöke, Susa István és Kerényi József nyá. ezds-ek a ZMHTI iskola volt parancsnokai. Az ünnepen köszöntötte a jubilálókat Halmai Ottó dd. tbk úr, Susa István nyá. ezds. úr rövid emlékezésében idézte fel az 50 évvel ezelőtti eseményeket és köszönetét fejezte ki a tisztképzés során végzett munkában és a katonai pályafutásukban tanúsított magatartásukért az ünnepelteknek. Barizs Mihály nyá. alez. az ünnepeltek nevében megköszönte, hogy az Alma-Mater 50 év után sem felejtkezett meg róluk, lehetőséget biztosított az összejövetelre, a régi növendékek, akkori parancsnokaik találkozájára.

Az ünnepeltek számára nagy élményt jelentett a Távközlési Tanszék korszerű és jól felszerelt bázisának Koczka Ferenc ezds. úr általi bemutatása, valamint a Híradó Múzeumban látottak. Felemelő

során tanúsított példás magatartásukat elismerve és dicsérve kifejezte azt, hogy a jelenlegi tisztképzés során példának tekintik azt a lelkiismeretes, haza iránti elkötelezettséget, amit a jelenlevők tanúsítottak katonai pályafutásuk alatt és kívánt sok boldogságot, erőt, egészséget, békés és hasznos nyugdíjas éveket. Megelégedettségét fejezte ki a most már hagyománnyá váló jubileumi megemlékezések megtartásában résztvevőknek, melyeket a jövőben is támogatni kíván.

Az ünnepeltek részére csoportképet készítettünk, melyeket az ebéd alatt az oklevél mellé, egy emlékeztetővel együtt átadtunk. A rendezvényen résztvevő bajtársaink hálás köszönetüket fejezték ki azoknak, akik számukra lehetővé tették a találkozást és reményüknek adtak hangot, hogy a következő év jubilánsainak is hasonló élményben legyen részük.

*Havasi János nyá. alez.
a Szervező Bizottság titkára*

Ünnepi tanévnyitó a Nemzeti Sírkertben

A Puskás Tivadar Távközlési Technikumban hagyománnyá vált, hogy az első éves diákok ünnepi évnyitójára minden év szeptember 17-én az iskola névadója Puskás Tivadar születésnapján a Nemzeti Sírkertben kerül sor.

A hagyományokhoz híven a 2003/2004. tanév megnyitójára ragyogó napsütésben került sor, ahol megjelentek egyesületünk tagjai is. Az első évesek ünnepi ruhájukban tanáraik vezetésével érkeztek az ünnepségre.

A felemelő ünnepség a himnusz akkordjainak felcsendülésével vette kezdetét, diákok verseket adtak elő, majd Dr. Horváth László a Puskás Tivadar Távközlési Technikum igazgatója, egyesületünk elnökhelyettese tartotta meg nagy tetszéssel fogadott ünnepi beszédét. Beszédében áttekintette a XIX. század magyarországi viszonyait, Puskás Tivadar szerepét, munkásságát, nemzetközi tevékenységét, Edisonhoz fűződő barátságát.

Kötetlen hangú beszédében nagy hangsúlyt kapott a magyar nemzeti értékek ápolása, a hazafiság, a tudás megszerzésének, az idegen világnyelvek megtanulásának fontossága.

Beszédében kitért hazánknak az Európai

Unióhoz való csatlakozásának fontosságára, továbbá arra, hogy az iskolából kikerülő fiatal távközlési szakemberekre milyen megtisztelő feladatok várnak az információs társadalom felépítésében.

Ezt követően az iskola, a Posta és Távközlési Múzeum valamint a Puskás Tivadar Bajtársi Egyesület nevében megkoszorúzták Puskás Tivadar síremlékét.

Végül a diákok tanáraik vezetésével lerótták kegyeletüket Puskás Ferenc a feltaláló öccsének és üzlettársának síremlékénél.

Egyesületünk nevelés talaján a hagyományok tiszteletére készíti fel diákjait.

Köszönjük, hogy ott lehettünk.

*Dr. Lindner Miklós
PTHBE elnök*

Gondolatok Deák Ferencről, a katona Nemzedékek XII. találkozásjáról a választmány üléséről!

A találkozót megelőző napon, azaz október 3-án látogatást tettünk **Söjtör** községben Deák Ferenc szülőhelyén, ahol szép számú közönség előtt rövid ünnepségre került sor.

A kaposvári katonai zenekar előzetes térzenét adott, majd a Himnusz elhangzása után Tamás Kálmánné polgármesterné üdvözölte a megjelenteket, méltatta a mai nap jelentőségét és szólt magáról a községről, annak múltjáról és jelenéről.

Ezt követően Dr. Lovas Gábor nyá. ezds. a BEOSZ alelnöke ünnepi beszéd keretében szólt Deák Ferencről a „HAZA BÖLCSÉRŐL”!

Befejezésként koszorút helyeztünk el a szülő- és emlékháznál, majd a Szózáttal fejeződött be a rövid, de igen tartalmas, jól megszervezett ünnepség a szépen, kulturáltan rendbe hozott parkban.

Dr. Lovas Gábor ünnepi beszédet mond

Ma már a BEOSZ hagyományai között tartjuk számon az évenként, jelenleg a XII. Katona Nemzedékek találkozásját Balatonkenesén.

Az ünnepség „**EGYÜTT EGYMÁSÉRT - EGYÜTT A JÖVŐÉRT**” jelmondat szellemében került és kerül ma is megrendezésre.

Az ünnepség előtt ejtőernyős ugrásra, majd az Emlékoszlop - kopjafa - koszorúzására került sor.

Elnökünk megnyitó beszédében köszöntötte a jelenlevőket, a külföldi vendégeket. Ezután olvasták fel a Köztársasági Elnök köszöntőjét, a Honvédelmi Miniszter - ki jelenleg külföldön van - levelét.

A HM képviselőitől tájékoztatót kaptunk:

- A felülvizsgálat eredményéről;
- A HM új pályára állításáról, az új kihívásokról - Irak - és a társadalmi szervekkel való együttműködés lehetséges formáiról.

A tájékoztatók hasznosak voltak, betekintést nyertünk a bekövetkezett, a folyamatban lévő változásokról.

Ezt követően pályázati eredmények kihirdetése, elismerések átadása következett.

A hozzászólások alapvetően elismerték a BEOSZ munkáját, és egyetértettek a különböző

elképzelésekkel. A segítő szándékot megköszönve jeleztük egyetértésünket.

Igen tartalmas és megható volt a rokkant Végh Ferenc nyá. vezds. volt vezérkar főnökének követésre méltó szavai, valamint igen érzékenyen hatottak, egyik bajtársunk által Váci Mihály versének: „SZERESSÉTEK AZ ÖREGÉKET” szavai.

Választmány ülésen a soron következő főbb feladatokról, a kiadott írásos anyagok ismertetéséről, valamint a 2004. május 21-23-ai tisztújító közgyűlésről volt szó.

A BEOSZ elnöksége határozatot hozott a BEOSZ napjáról és „EMLÉKÉREM” alapításáról.

BEOSZ napja **február 27-e**, célszerű évenként erről megemlékezni, valamint a HÍRLEVÉL különszámát megjelentetni.

Az „EMLÉKÉREM” évenként egy alkalommal és csak egyszer adományozható, maximum 10 főnek, a javaslatot **szeptember 1-ig** kell írásban betérjeszteni a BEOSZ elnökségének.

A BEOSZ stratégiai feladatai 2004-2008 között időszakra, az elnökség 2004-2008 időszakra kiemelt program és rendezvény ajánlásai a tagszervezetek részére és a Választmány beszámolójának tézis vázlatát a 2004. májusi Küldöttgyűlés tervezet anyagát áttanulmányozva, a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület elnöksége tegye meg észrevételeit a 2004. január 16-ai elnökségi ülésen.

Az írásos anyagok tanulmányozásának lehetőségét az egyesület elnöksége - titkár - szervezi meg. A januárig megkapott véleményeket, javaslatokat figyelembe véve, az 1. régió: Közép-Magyarország felé kb. február közepéig, szóban kell megtenni.

A Választmány a 2004. májusi Balatonkenesén megtartandó küldött közgyűlésre az alábbi bizottságokat választotta meg:

- 11 fővel a jelölőbizottságot;
- 9 fővel a szavazatszedő bizottságot;
- 13 fővel a rendezőbizottságot és
- 3 fővel az alapszabály szerkesztőbizottságot.

Befejezésként szó volt és tájékoztatót kaptunk a nyugállományú katonák, nyugdíjas köztisztviselők, közalkalmazottak és azok özvegyei alapítványi támogatásának lehetőségeiről.

Összességében a 3 napos rendezvény tartalmas, előremutató volt valamennyiünk számára, hasznos útravalókat kaptunk az elkövetkező időszakra.

Budapest, 2003. október 10.

*Szepezdi Dezső nyá. ezds.
egyesület ügyvezető alelnök*

Növekszik a katonai rádiókat gyűjtők száma

Ebben az évben is a Puskás Tivadar Távközlési Technikum adott otthont a nosztalgia Rádiógyűjtők éves találkozásának. Dr. Horváth László igazgató (aki egyesületünknek is alelnöke) megnyitó beszédében üdvözölte a résztvevőket. Közölte, hogy olyan nagy az érdeklődés a régi rádiók, és más híradástechnikai eszközök iránt, hogy a tervezett terem nem lett elég a kiállítóknak, ezért a tornatermet is rendelkezésre kellett bocsátania. A gyűjtőknek van egy katonai csoportja, tagjai a polgári rádiókészülékeken túl, külön érdeklődéssel gyűjtik a katonai rádiókat (néhányan távbeszélő eszközöket is). A beszámoló gyűlés egyben bemutató is volt, és alkalmat adott a készülékek cseréjére és vásárlására is.

A résztvevők között örömmel találkozhattam olyan híradó tisztekkel, vagy híradó alakulatoknál szolgált, volt sorállományú katonákkal, akik nemcsak tagjai ennek az egyesületnek, hanem vezető szerepet is vállalnak működésükben.

Meglepett, hogy a legnagyobb katonai rádiógyűjtők nem híradók, de rendkívüli módon szeretik ezt a szakmát. Többségük amellet, hogy rádióamatőr, egyben gyűjtő is. A gyűjtők közül sokan látták a katonai készülékeket összegyűjtő híradó múzeumot még anno, amikor a híradó tanszék adott otthont a Rádió Amatőr c. kiadvány éves találkozásának. Ez a gyűjtemény adott lökést részükre a további gyűjtéshez.

*A dorogi Pick Róbert
az egyik legnagyobb gyűjtő*

Egyre nő a katonai rádiókat gyűjtők tábora. Ehhez nagyban hozzájárult az a tény, hogy a szovjet csapatok kivonulásakor csere útján könnyen szerezhettek rádiókat, valamint a megszűnt magyar híradó alakulatok eszközei elherdálásának segítségével olcsón jutottak katonai rádiók (más harci eszközökhöz is!) birtokába. Szerencsére!

A híradó múzeumnak nincs lehetősége további bővítésre, ezért nem tudja fogadni a megszűnő alakulatok felkínált eszközeit. Más katonai szerv pedig nem is gondol erre. Az eszközöket beolvasztják, akárcsak 1945 után. Felhasználom az alkalmat, hogy akik tehetik, mentsék meg az utókornak a katonai rádiókat! Egyben megköszönöm az általam is ismert gyűjtőknek, hogy helyet biztosítanak a készülékeknek, és gondoskodnak készletük bővítéséről.

*Furkó Zoltán, aki elsőnek vállalta
a katonai rádiók
könyvben összesített kiadását*

A Nosztalgia Rádió Egyesület hírujságot is ad ki Kóger László és Biliczky István szerkesztésében. A júniusi számban két katonai vevővel is foglalkoznak. A szovjet gyártmányú R-323 típusú és az R-4 típusú Csehszlovák vevővel. Ugyanitt olvasható az a felhívás, amelyben az Ajtosi Dürer kiadó vállalta, hogy megjelenteti a katonai rádiózás legfontosabb eszközeit. A kiadó vezetője – Furkó Zoltán – maga is gyűjtő. Több, a polgári híradással kapcsolatos könyve jelent meg a könyvpiacra. Első eset a könyvkiadásban, hogy katonai híradó készülékek feldolgozása megjelenik a polgári irodalomban! Ide kívánczok, hogy ezt az elgondolást anyagilag is támogatja a technikum vezetése, míg katonai körök pénzhányra hivatkozva elzárkóznak az ötlettől.

A hirdetési rovatban találtam egy érdekes közlést: „Műsorvevő rádiók és katonai rádiók ingyen elvihetők. Vitéz Buru János dr. Telefon: 264-9782” Ilyen is van! Ugyanebben a számban külföldi katonai rádiókat is kínálnak eladásra. Egyesületünk egyik feladatuként kitűzhetne egy mentési akciót. Ennek végrehajtása nemcsak elhatározás, hanem pénzkérdés is.

Tisztelt Tagok!

Gondolkozzanak a megoldáson. Mentsük meg azokat a rádiókat, melyeken hosszú éveik „dolgoztunk!”

*Vörös Béla
nyá. mk. ezds.*

Híradó fények 1943-ban

1943. őszeig a VII. hdt. feladata könnyű hadosztályaival, mint megszálló erők Mozír-Ovrucs-Koroszteny-Zsitomír-Berdicsev vonalon a közlekedési vonalak biztosítása volt, mert jelentős partizán erők állandó romboló tevékenységükkel veszélyben tartották a német utánpótlás szállításait.

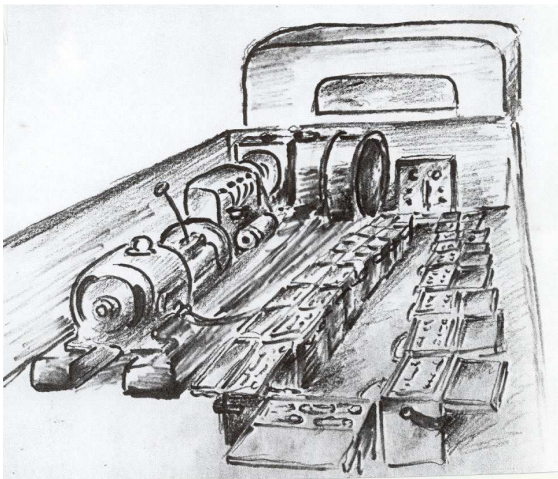
Ősszel a megromlott hadi helyzet következtében a megszálló hadosztályokat is hátrább vonták.

Ezzel a Mozír-Kosinkai táborban elhelyezkedett 18. k.ho. részére visszavonulási útvonalként a Pripjatyi mocsár poklát rendelte a sors, és a magasabb parancsnokság. Akik ezt túlélték, olyan haditapasztalatokkal lettek gazdagabbak, amiket az iskolapadban nem tanulhattak.

A híradó szakmai tapasztalatokról szólni más, bővebb értekezés feladata volna. Most csupán egy olyan fényes - villanyfényes - híradó tevékenységről szeretnék írni, ami a korábbi hírszervezésben nem szerepelt.

Mert ugyebár milyen világító felszerelést ismert a Hír. Felsz. Út. az eredeti szervezésben? –30 M. gyertyás világító készlet a vez. rajoknál, a pság-ok részére az ún. Auer harisnyás gázégővel ellátott lámpák, vagy az egyszerű petróleumos kocsilámpákat, stb.

De egy ilyen híradó egység, melynek emberei és parancsnoka együtt kiállták a próbát, nemcsak a híradó feladatokat oldotta meg rendkívüli módon.

*Akkumulátortöltő gépkocsi
a II. világháború idején*

Már a visszavonulás megkezdése előtt úgy alakult, hogy az egyik Opel Olympia személygépkocsi aknára futott, totálkáros lett, de a motorját használhatóvá tették az aranykezű fiúk. került hozzá egy generátor is, melyet egy Ford-

Marmon tehergépkocsi platóján két vasúti talpfán összeszereltek. Ez az egység látta el egész nap a rádiók akkumulátorainak töltését.

Idővel a harcselekmények, partizán vezetékronválások következtében jelentős mennyiségű négyeres, ún. nehézkábel vált használhatatlanná.

A távközlés céljaira igen, de nem a gondolkodó híradók részére. Ezzel egy új, önszerveződő egység kezdte meg munkáját. Minden alkalommal, amikor a hadosztály törzse valahol települt, akár bunkerban, sátorban vagy parasztházban a távbeszélő készülék mellé a nehéz vezeték felhasználásával a világítás is beépült. Sötétedéskor megszokta a törzs, hogy meggyulladt a villany is.

Stanislaw előterében történt, hogy egy nagyobb községben, Tysmienicianiban települt a hadosztály törzse. Mindenki tette a dolgát. Egyik pillanatban harsány, felháborodott kiáltás a telefonba KELENHEGYI HOZZÁM! Ez a hadosztályparancsnok hívó szava volt! Emil bátyánk - mert ő volt a híradó parancsnok, egyben a hír. szd. parancsnoka is - izgatottan rohant először a hírközpontba, hogy megtudja, mi lehet a hiba, melyik összeköttetés nem működik. A központ azonban nyugodt volt, hibát nem jeleztek. Akkor aztán bement a helyi iskola tantermébe, ahol a törzs hadművelleti osztályának tagjai térképek fölött vaklálva próbáltak dolgozni.

Kelenhegyi! Miért nincs itt világítás? - Vezérőrnagy úr! Alázatosan jelentem, azért mert még nem gyűjtötték meg a villanyt. Mondá Emil és felkattintotta az ajtó melletti városi villanyt.

Többeket a háttérben alig lehetett visszatartani a hangos röhögéstől. Emil a jól végzett munka győzelmes érzetével távozott.

Hát ennyire megszokta a törzs, hogy mindig csak a híradókra lehet támaszkodni. Ma persze nem történhetnének ilyen esetek, mert a korszerű logisztikai berendezkedés ezt már természetesnek tartja. De emlékezzünk régi híradó elődeink küzdelmes harcaira, amikor az ész pótolta a technikai hiányosságokat.

A 18. k. ho. hir. zlj. történetéből jegyezte

*László János
nyá. alez.*

A híradás történetéből az Óskortól napjainkig

Amióta megjelent az élet a földön, azóta létezik a hírközlés. Mechanikus - értem alatta - fizikális vagy láthatatlan bioelektromos módon történik a jelek átvitele-átadása, azaz közlése a másik élőlényvel (sejtek).

Itatás a híradóknál

Az ókori városállamok, illetve hadseregek között is fény, füst vagy hangjelekkel történt a különféle utasítások, értesítések közlése a középkorig. Ekkor felfedezték a nyomtatást és megjelentek az újságok, könyvek. A tulajdonképpeni modern híradás a fényképezés, az elektromosság felfedezésével, a szikratávíró, a film, a telefon és a rádió, újabban a televízió, a számítógép révén vált lehetségessé. A XIX. század végén, a XX. század elején több felfedezőnek - Edison, Morse, Popov, Puskás Tivadar, Bródy Imre, Gábor Dénes és még sorolhatnám - köszönhető a mai, de még korántsem befejezett fejlődés a híradástechnikában. A televízió szintén magyar találmány, de csak Berlinben tudták bemutatni 1935-ben.

Az I. és II. világháborúban a nehéz- és könnyű vezetékeké, illetve a kerékpáros, lovas és motoros hírvivőké volt a főszerep, de már megjelentek a kezdetleges géptávírók, a német Siemens, a magyar Pollák féle gyorstávírók és a rádiók is, mint például a rövidhullámú R-7 vagy az R-7/b (melyet bicikliállványon hajtott dinamó táplált) a teljesség igénye nélkül.

A híradó katonák nélkül a hadseregek béna „mozgássérült” egységekből állnának. Joggal neveznek bennünket a hadsereg idegrendszerének. A híradó katonák nélkül egy hadsereg sem tudna létezni és ez nem önfelmagasztalás.

Ma már a rádió-híradás a hosszú, közép-rövid, ultrarövid és deciméteres hullám tartományban működik legújabb digitális technikával, műholdas adatátvitellel. Ezen kívül üvegszál kábelekkel történik a régi, elavult kábelek kiváltása. A legújabb híradástechnikai eszköz a rádiótelefon, mely fejlődése során már többfunkciós zsebtelefonként működik. Meg kell említenem a rádióamatőrök népes táborát a világban, akik igen hasznosan veszik ki részüket a segítségnyújtásban is világszerte. Ők megtalálhatók a különböző rádiófrekvenciákon, morzéval vagy fóniás összeköttetéssel forgalmaznak. A nemzetközi nyelvet, az eszperantót is hasznosítják, igen nagyszámú eszperantista rádióamatőr dolgozik földünk számos részén. Az eszperantó nyelv is összekötő kapocs a világ népei között.

*Kozma Péter
nyá. ftzls.*

*a Magyarországi Eszperantó Szövetség
katonai referense*

Elfelejtettünk énekelni!

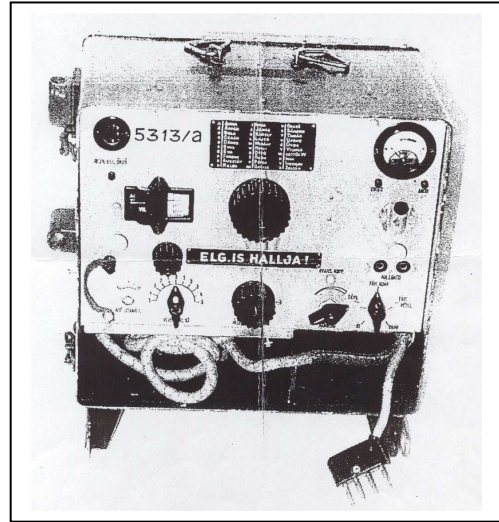
Ma a fiatalság legfeljebb „rap-el” vagy a heavy metalt csápolja.

Emlékeztetőül egy ismert híradó nóta:

*Kelenföldi távírászok vígan élnek
Fittyet hánynak a zúzmarás hideg télnek,
boros pince a tanyájuk
barna kislány a babájuk
titi táti tátítáti tá.*

*Halló ezred, halló dandár, halló század!
Építünk mi, ha kell akár háromszázat.
Nem törődünk a golyóval,
futunk a gombolyítóval
titi táti tátítáti tá.*

Felismeri? Ha nem, várja meg a következő számot.

Katonai rádiók adatai (várható megjelenés 2003 vége)

*Görnyed a távírász a készülék mellett
Egerlövő észak - nekem is az kellett
A forgalom gyenge, de jó sok a szünet
Ez a rádiónál gyakori tünet.*

Puskás Híradó

a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület kiadványa
készült 150 példányban

Kiadja: *Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület*

1143 Budapest, Stefánia út 34.

Postacím: 1438 Budapest, Pf. 371.

Felelős kiadó: *Dr. Lindner Miklós*

Szerkesztő: *Vörös Béla*

Olvasó szerkesztő: *Dr. Horváth László*

Tipográfiai szerkesztő: *Hajzer György*

Rovatvezetők: *Horinka Ferenc (szervezeti élet)*

B. Nagy Péter (tudomány és technika)

Lászay János (katonai múltunk)

Szepezdi Dezső (társadalmi és katonai kapcsolatok)

Fotók: *Hidasi György*